

Blootstelling aan tabaksrook tijdens werk bij mensen thuis

Waar speelt het, hoe groot is het probleem en wat kunnen werkgevers doen?

Marieke van Aerde

Sigrid Troelstra

Emma Koopman

Marc Willemsen

Esther Croes

Netherlands Institute of
Mental Health and Addiction

Achtergrond

- Jaarlijks sterven in NL meer dan 700 mensen door meeroken
- Sinds 1 januari 2004 recht op rookvrije werkplek
- Geldt niet voor iedereen

Juridisch kader

- Tabaks- en Rookwarenwet: werknemer heeft recht op rookvrije werkplek.
- Arbowet: werkgevers zijn verplicht om werknemer een gezonde werkplek te bieden

En als je je werk bij iemand thuis uitvoert?

- Privéruimten vallen niet onder de Tabaks- en Rookwarenwet
  - O.b.v. deze wet juridisch lastig om een rookvrije werkplek te eisen als je je werk bij mensen thuis uitvoert

Doel

Korte verkenning:

- *Waar speelt het probleem?*
- *Houden beroepsorganisaties en brancheorganisaties zich bezig met dit thema?*
- *Wat zegt de literatuur over de mate van blootstelling aan tabaksrook tijdens het werk bij mensen thuis?*
- *Waarom is het juridisch lastig?*
- *Wat kunnen werkgevers doen?*

Wat hebben we gedaan?

- E-mail naar brancheorganisaties en beroepsorganisaties. In de e-mail hebben we gevraagd of:
  - a) zij wel eens signalen van aangesloten beroepsgroepen of individuen krijgen dat confrontatie met tabaksrook tijdens het werk bij mensen thuis een probleem is;
  - b) blootstelling aan tabaksrook een thema is dat binnen hun organisatie wel eens wordt besproken;
  - c) er al beleid of documentatie is om blootstelling aan tabaksrook te reduceren/ beperken/ elimineren;
  - d) blootstelling aan tabaksrook een thema is waarmee zij in de toekomst (verder) aan de slag willen gaan.
- Literatuurstudie
- Stappenplan werkgevers o.b.v. documentatie uit België

Resultaten

- Verkenning beroepsverenigingen en brancheverenigingen

- Beroepsgroepen waar we navraag hebben gedaan: verpleegkunde, ouderenzorg, gehandicaptenzorg, kraamzorg, sociaal werk, installateurs

- Er kwamen weinig tot geen signalen binnen van beroepsgroepen of individuen over confrontatie met tabaksrook tijdens werk bij mensen thuis. Mogelijke verklaringen:
  - slechts een klein gedeelte van het werk zich bij mensen thuis afspeelt of dat deze werkzaamheden van korte duur zijn (n=3)
  - medewerkers hebben een zorgplicht, ook in suboptimale omstandigheden (n=1)
  - deze problematiek niet aan de branche- of beroepsorganisaties wordt voorgelegd omdat er weinig contact is met werknemers zelf (n=3)

- Het onderwerp speelt meer in de zorgsectoren
  - VGN en Actiz zijn er actief mee bezig en hebben aanjagers aangesteld.
  - Kraamzorg heeft vaak al goede afspraken, al is het regelmatig nog vanuit de informerende rol.
  - Het onderwerp speelt nog niet echt in de installatiebranche.

Voorbeelden uit de e-mails

“Het komt bij ons wel voor – echter sporadisch – dat professionals vragen hebben over de blootstelling aan tabaksrook. Het gaat dan met name om vrouwen die in verwachting zijn. Ik denk dat de vragen in het werkveld wel vaker voorkomen, maar dat professionals daar een weg in weten te vinden voor ze het bij de beroepsvereniging neerleggen.” - BPSW

“... Dat werk is dan meestal niet in de woonkamer of in directe nabijheid van de bewoner. Dat laat onverlet dat het een interessante vraag is en dat er zeker ook situaties zijn dat vakmensen wel hinder en last ondervinden.” – ArboTechniek

"Wordt er binnen gerookt tijdens de aanwezigheid van de kraamverzorgende, nemen wij contact op met het gezin. Voor Kraam Zeker is binnen blijven roken in de aanwezigheid van de kraamverzorgende reden om de kraamzorg te stoppen.“ – Kraam Zeker

Resultaten (2)

- Literatuuronderzoek

In wetenschappelijke literatuur gezocht naar studies die omvang en gevolgen van blootstelling aan tabaksrook tijdens het werk bij mensen thuis in kaart brengt (afgelopen 10 jaar)

Literatuuronderzoek

- Belangrijkste uitkomsten:
  - *Medewerkers uit de thuiszorgbranche worden regelmatig blootgesteld aan tweedehands rook*
  - *Er is weinig bekend over de frequentie of de duur van blootstelling aan tabaksrook onder werknemers tijdens het werk bij mensen thuis*
  - *Er is geen informatie bekend over aan welke concentraties van tweedehands tabaksrook werknemers worden blootgesteld. Er is wel bewijs dat regelmatige blootstelling kan leiden tot longkanker, hart- en vaatziekten en beroertes.*
  - *Medewerkers die tijdens hun werk bij mensen thuis last hebben van tabaksrook vinden het lastig om dit bespreekbaar te maken bij hun cliënten en leidinggevenden*

Wat kan een werkgever doen?

Stappenplan

1. Creëer draagvlak, stel een team samen en breng beginsituatie in kaart
2. Maak beleid om medewerkers te beschermen tegen tabaksrook
3. Communiceer het rookvrij beleid naar medewerkers
4. Communiceer het rookvrij beleid naar klanten/cliënten

“Ik werk bij u thuis.
Bedankt dat u
niet rookt als ik
aan het werk ben.”

5. Leg afspraken over roken vast in een overeenkomst
6. Geef communicatie-tools aan werknemers om het gesprek aan te gaan
7. Evalueer het rookvrij beleid, controleer naleving en stuur bij

Hoe bescherm je jezelf tegen tabaksrook?

Rookt de cliënt/klant in huis?

- Open de ramen om het huis door te luchten.
- Vraag de cliënt/klant om niet te roken als jij er werkt en het huis vooraf te luchten. Dit kan ook via een briefje, als de bewoner niet thuis is.
- Was je handen na het huisbezoek.
- Meld aan je werkgever/leidinggevende als het huis van de cliënt/klant naar rook ruikt.

Blijft de cliënt/klant roken in huis voor en/of tijdens huisbezoek?

- Vraag nog een keer vriendelijk om niet te roken voor en tijdens huisbezoek. Vertel dat sigarettenrook ongezond is en noem de afspraken in het contract.
- Vertel aan je werkgever/leidinggevende dat deze cliënt/klant nog steeds rookt voor en/of tijdens het huisbezoek.

Rookt de cliënt/klant niet meer in huis tijdens (en voor) huisbezoek?

- Bedank de cliënt/klant voor het niet roken voor en tijdens huisbezoek.

Uw huis, mijn werkplek.

Conclusie

- Blootstelling aan tweedehands rook is schadelijk voor de gezondheid
- In de Tabaks- en Rookwarenwet is vastgelegd dat werknemers recht hebben op een rookvrije werkplek.
- Werknemers die hun werk bij mensen thuis uitvoeren zijn niet beschermd tegen schadelijke effecten.
- Literatuur laat zien dat mensen uit thuiszorgbranche regelmatig blootgesteld worden, onduidelijk is wat de duur en frequentie is.